

Lyftet för Flygtekniska Föreningen

Kongresserna IAF-85 och ICAS-90, som arrangerades av FTF blev mycket lyckade och resulterade i ett ekonomiskt lyft för föreningen, som gav möjlighet att initiera de nationella flygteknik-kongresserna.

I nr 1-2003 av Bevingat återgavs ett avsnitt av Björn Törnbloms tal vid FTFs 50-årsjubileum 1983, som beskrev de första åren av Flygtekniska Föreningens historia.

Här, i samband med FTFs 70-årsjubileum, presenterar Göran Lilja sin version av historiken av de två senaste och mycket framgångsrika decennierna i föreningens historia och som börjar med de internationella IAF- och ICAS-kongresserna i Stockholm:

Under sent 70-tal togs initiativ för att hålla en ny IAF-kongress i Sverige med siktet ställt på 1981. Tveksamheten var av naturliga skäl stor inom FTF och det var många andra som tävlade om värdskapet. Så småningom kom ett beslut att Sverige skulle vara värd 1985. Det var då få av oss inblandade som kunde föreställa sig vad som skulle komma. Såväl en IAF- som en ICAS-kongress hade hållits i Sverige tidigare men det var många år sedan. Det handlade nu om att en förening med några tiotal tusen kronor i balansräkningen skulle ge sig in i ett projekt på flera miljoner. Risktagandet var stort. Anspråken var höga och avgifterna skulle vara låga. Rivaliteter mellan länder liksom behov av hänsyn till känsliga organisationer och personer var oändliga. Föreningens dåvarande ordförande Sven-Olof Hökborg tog på sig uppgiften att även leda kongressorganisationen. Som stöd för ekonomin hade vi fått ett råd och löfte från utlandet att en rymdställning skulle ordnas i anslutning till kongressen. Man kom hit, bedömde det hela som omöjligt och for hem. Där stod vi. Det blev Lars Anderson som fick klara av denna omöjlighet och gjorde det också med lysande resultat. Vi hade till vår glädje fått HM Konungen som kongressens beskyddare och invigningstalare.

RYMDUTSTÄLLNINGEN IAF-85

H.M. Carl XVI Gustaf med fr. v. Lars Anderson och Sven-Olof Hökborg
Längst till höger: Jerry Grey, President IAF

Kongressen genomfördes med utomordentligt lyckat resultat på Stockholmsmässan och kom att sätta en ny standard för IAF. En höjdpunkt var medverkan av astro- och kosmonauter. Självt hade jag tillfälle att närmare träffa Vladimir Sjatalov, chef för det sovjetiska utbildningscentret, sålunda högt uppsatt men blygsamheten själv,

intresserad och utomordentligt angenäm att ha kontakt med. Ett annat och närmast anekdotiskt minne är en dramatisk resa med ett stort antal kongressdeltagare från hela världen under en dag tur och retur till Kiruna för besök i Jukkasjärvi och på Esrange samt i Luleå. Företaget var organisatoriskt smått vanvettigt med trångt om tid

och flera möjligheter till komplikationer. En grupp deltagare skulle förslas mellan Kiruna och Luleå med ett flygplan som den nästan fyllde upp. En annan grupp samordnades med en militär transport och fick flyga samma sträcka i en Hercules. Allt gick väl och deltagarna fann resan mycket exotisk.

Helikopterkonferensen Helico-Baltic upprepades 1984 och 1986. Den hölls första gången 1982 genom initiativ av Rolf von Bahr och som blev utomordentligt uppskattad. Konferenserna genomfördes under kryssning till Helsingfors med Silja Line och innehöll inte minst mycket spektakulära uppvisningar. Den mest kände föredragshållaren var nog Sergei Sikorsky, son till Igor, och själv verksam i företaget. Prins Bertil, ”motorprinsen”, visade intresse för och stödde dessa arrangemang. Han kallades till hedersledamot av FTF.

Direkt efter IAF-kongressen bestämde vi oss för att ta på oss värdskapet för ICAS-kongressen 1990. Då hade jag själv hunnit bli ordförande i FTF och blev det även i organisationskommittén. Även denna gång hade vi fördelen av att ha kungligt beskydd. En samlande kraft var Tore Gullstrand i sin roll som hedersordförande i organisationskommittén. Vi var nu erfarna och det hela borde löpa väloljat. Det blev inte riktigt så. Även nu var avgiftsfrågan vital och möjligheter att komma och argumentera om ”value for money” behövdes. Därtill kom att världspolitiken interfererade på olika sätt i kontakterna och deltagandet. Det blev ändå en framgång för FTF även denna gång. Det svenska kostnadsläget och politiken föll snabbt i glömska när man såg vad man erhöll i fungerande kongressarrangemang, tekniska besök och inte minst i sociala

Tre pionjärer inom svenskt flyg framför FTF-montern, IAF-85 fr. v. Åke Sundén, Lars Brising och Björn Törnblom

arrangemang. Ett stort stöd under arbetet och genomförandet var den brittiska systerföreningen RAeS som vid den tidens skötte ICAS sekretariat. Ett annat var alla ”unsung heroes” här hemma som på olika sätt ställde upp i planering och genomförande av värdskapet. Det var med stor glädje och lättnad som jag personligen skrev under drygt tvåhundra tackbrev. Idag är Billy Fredriksson President i ICAS. Sekretariatet ligger i Sverige med Anders Gustafson som Executive Secretary.

Sedan följde slag i slag nationella flyg- och rymdtekniska kongresser, först 1992 på Scandic vid Slussen i Stockholm. Scandic visade sig för litet för det stora intresset. Ett uppskattat inslag var ett plenarföredrag och ett fantastiskt bildspel av Gunnar Lindqvist. 1995, 1998 och 2001 hölls kongresser på det rymmligare Norra Latin. Alla dessa kongresser har skett i fruktbart

samarbete med IVA och SMR. Nu pågår förberedelserna för 2004 och Call for Papers har sänts ut. Temana har i mycket berört Sveriges roll i Europa och i världen och man kan väl ana att ett sådant inslag kommer att fortsätta att finnas. Vid samtliga tillfällen har några högt uppsatta utländska föredragshållare anlitats. Ämnen har varit bland annat Eurofighter, Airbus 380 och det amerikanska JSF. Vanligtvis har någon paneldebatt ingått. Bland mer namnkunniga utländska medverkande hade vi dåvarande chefen för BAE, John Weston, liksom professorerna German Zagainov, då chef för sammanslutningen av ryska forskningscentra och tidigare för flygforskningscentret TzAGI, samt Earl Murmann från MIT. Planerna är att upprepa kongresserna med tre års intervall.

De här förändringarna har självklart förändrat arbetsformerna

i föreningen. Mera pengar och större uppgifter kräver mer av funktionärerna och detta har skett under en tid då sådant blir svårare. Ekonomihanteringen har utvecklats till att omfatta finanser och placeringar. Därtill har kommit ytterligare ambitionshöjningar.

Den växande svenska rymdindustrin liksom betydelsen av elektroniken motiverade att en fjärde lokalavdelning bildades i Göteborg. Vi kan glädja oss åt att så har skett. Denna lokalavdelning växer och är livaktig. Alfred Persson blev dess förste ordförande.

Under 90-talet bildades CEAS, Confederation of European Aerospace Societies. Den har nu åtta medlemsföreningar. FTF är självfallet en av dessa och representeras för närvarande i Council av Ulf Olsson som dessutom sköter CEAS publikationer. Bakom FTF beslut ligger tanken att det är fördelaktigt att vara med när andra sluter leden. Samarbetet kommer av mycket att döma att stärkas.

Programverksamheten med huvudsakligen kvällsföredrag har i ökande grad kommit att ske i samverkan med andra föreningar inom flyg och rymdsektorn, främst Svensk Flyghistorisk Förening, Flygarsällskapet och Flygjournalisternas Klubb. Förutom rena kvällsföredrag har tillkommit ett inslag av miniseminarier och besök på dagtid eller eftermiddag och kväll. Ett flertal resor har organiserats, bland annat till Gripenflottiljen F7 och till Esrange.

Föreningen har under lång tid känt behov av en tidskrift. Andra motsvarande föreningar i Europa, och självfallet i USA, har haft sådana under lång tid. FTF har inte velat vara sämre. Under en tid runt 1990 fanns

Flygbladet som dock blev kortlivat. Sedan grundades Bevingat. Den trycktes till en början på Luftfartsverkets tryckeri. Sedan ett antal år är Lars Anderson redaktör med den äran och har även fört FTF ut i cyberrymden med hemsidan som grundades 1996. Publicistisk verksamhet är mycket arbetskrävande och det kan man inte göra mycket åt. När det gäller kostnader för framställning och distribution kan man hoppas att ny teknik skall lätta på några av bekymren. Det är dock inte så lätt som många hävdar.

Det har som synes varit tjugosynerligen händelserika år med stora omställningar för FTF. Det kanske blir fler sådana nu när vi ser nya villkor för hela branschen. FTF har en uppenbar styrka i förmågan till anpassning.

Själv kan jag se tillbaka på händelser som gett oändligt mycket och som jag inte kunde föreställa mig när jag en gång på sjuttioalet accepterade en fråga från valberedningen. Jag vill med detta önska föreningen lycka till med de kommande mycket intressanta åren och med språnget mot hundraårsjubiléet.

Göran Lilja

Ordförande i FTF 1986-89

KÖP JUBILEUMSBOKEN

Beställ boken för 300kr + moms och porto hos SMR via brev, fax, telefon eller E-post: SMR
Box 24254, 104 51 STOCKHOLM
Tel. 08-6679320 Fax 08-6679705
smr@swipnet.se

FTFs Hemsida på Internet

Adressen är:

www.flygtekniskaforeningen.org

På FTFs Hemsida finns bl.a aktuell information om Huvudföreningens Programverksamhet.

BEVINGAT finns också på Hemsidan under rubriken "FTFs Tidskrift" och kan laddas ned fr.o.m nr 4 1996.

Hemsidan redigeras av redaktören för BEVINGAT.

BEVINGAT

utkommer med 4 nr/år
och distribueras till FTFs medlemmar

Redaktör och ansvarig utgivare

Lars Anderson
Kammakargatan 52
111 60 Stockholm
Tel. 08-791 84 91
E-post: ftf@mailbox.swipnet.se

Lokalredaktörer

Hans-Olof Hansson, Göteborg
031-735 00 00

Lars-Åke Holm, Linköping
013-18 00 00

Torsten Höjrup, Malmö
040-49 92 05

Thomas Johnsson, Trollhättan
0520-948 44

Manuskript adresseras till redaktör eller lokalredaktörer.